

KRZYSZTOF OZGA - PROJEKTOWANIE

ul. Budowlanych 10/9
tel. 95 720 45 48 , 795 584 861
NIP 599-199-77-86

www.akwamel.pl

66-405 Gorzów Wlkp.
email biuro@akwamel.pl
www.akwamel.pl

=====

Gorzów Wlkp. 05.06.2019 roku

KARTA INFORMACYJNA PRZEDSIĘWZIĘCIA

UZUPEŁNIENIE

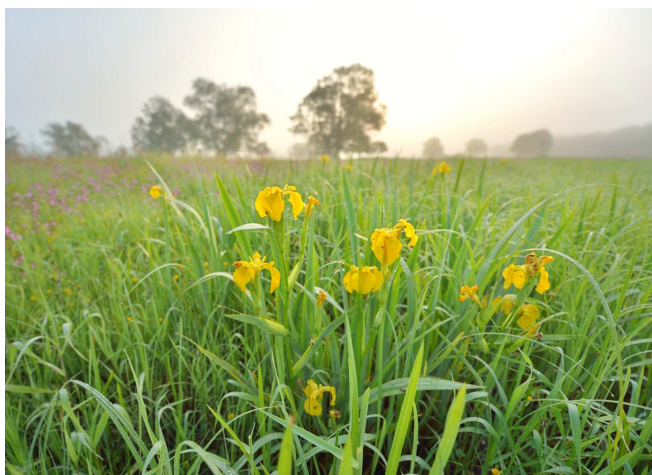
zgodnie z art. 62a ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2018, poz. 2081 tekst jednolity)

W odpowiedzi na wezwanie określone w piśmie nr OŚGN.DŚ.6220.18.2019 z dnia 14.05.2019 r składam uzupełnienie do Karty Informacyjnej Przedsięwzięcia dla zadania pn. „**Budowa dwóch zastawek melioracyjnych opóźniających odpływ wody z polderu zalewowego w m. Porzeczce , gmina Boleszkowice. Element projektu pn. Ochrona lęgów fauny ptaków w Dolinie Odry przez tworzenie miejsc gniazdowych, zapewniających bezpieczną inkubację i wyprowadzenie potomstwa w ramach działania 2.4. Oś priorytetowa II Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014 - 2020 ” na działkach 218/1, 220/4 obręb 08 Chlewice , Jednostka ewidencyjna 321002_2 Boleszkowice.**

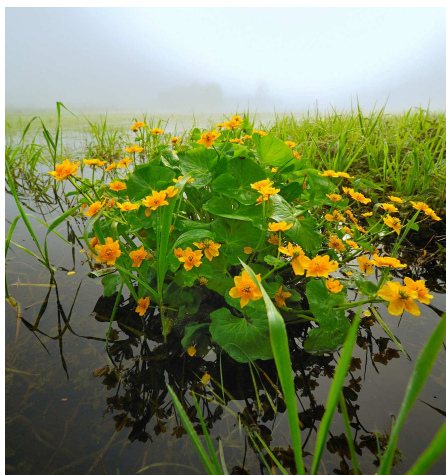
ad. 1. Przedstawienie szczegółowej charakterystyki szaty roślinnej

1. Szata roślinna występująca na obszarze działki nr 218/1 obręb Chlewice reprezentowana jest głównie przez następujące gatunki, poczynając od siedlisk wodnych ku szuwarowym:

- rogatek sztywny *Ceratophyllum demersum*,
- wywłócznik kłosowy *Myriophyllum spicatum*,
- wywłócznik okółkowy *Myriophyllum verticillatum*,
- jaskier wodny *Ranunculus aquatilis*,
- salwinia pływająca *Salvinia natans*,
- grzybienie białe *Nymphaea alba*,
- grązel żółty *Nuphar lutea*
- osoka aloesowata *Stratiotes aloides*
- trzcina pospolita *Phragmites australis*,
- rzepicha ziemnowodna *Rorippa amphibia*
- turzyca sztywna *Carex elata*
- knieć błotna *Caltha palustris*
- kosaciec żółty *Iris pseudacorus*
- mozga trzcinowata *Phalaris arundinacea*

kosaciec żółty na terenie zalewowym w okolicy Porzecza

knieć błotna w okolicy Porzecza

ad. 2. Przedstawienie informacji na temat gatunków zwierząt wykorzystujących teren przedsięwzięcia

2. Jeżeli tylko utrzymuje się dostateczny poziom zalewowej wody opisywany obszar jest wykorzystywany przez wiele gatunków, w liczbie dziesiątek tysięcy osobników. Niestety ilość ta (zarówno w różnorodności jak i liczebności) jako silnie zależna od poziomu lustra wód zalewowych, odznacza się stałym spadkiem rejestrowanym od około dwóch dekad. Korelacja jest wprost proporcjonalna pomiędzy różnorodnością gatunkową i liczebnością osobników a poziomem lustra wód zalewowych i okresem występowania zalewu. Od kilku, kilkunastu lat utrzymuje się stały trend spadkowy zarówno co do długości występowania jak i rzędnej zalewu.

Do grupy zwierząt silnie zależnych od niniejszego siedliska należy ornitofauna. Lista gatunków poniżej, oznaczenia symbolem „M” oznacza, że opisywany obszar stanowi ważne miejsce podczas migracji, oznaczenie symbolem „Z” oznacza że opisywany obszar stanowi ważne miejsce jako zimowisko, oznaczenie symbolem „L” oznacza gatunek lęgowy, z tym, że znaczenie to jest zależne od warunków hydrologicznych. Jak dotąd stwierdzono tu następujące gatunki fauny ptaków:

batalion *Philomachus pugnax* M
 bażant *Phasianus colchicus*
 bąk *Botaurus stellaris* L
 bekasik *Lymnocyptes minimus* M
 bernikla białolica *Branta leucopsis* M
 bernikla kanadyjska *Branta canadensis*
 białorzytka *Oenanthe oenanthe* L
 biegus malutki *Calidris minuta* M
 biegus zmienny *Calidris alpina* M
 bielaczek *Mergus albellus* M, Z
 bielik *Haliaeetus albicilla* L
 błotniak stawowy *Circus aeruginosus* L
 błotniak zbożowy *Circus cyaneus*
 bocian biały *Ciconia ciconia* L
 bocian czarny *Ciconia nigra* L
 bogatka *Parus major*

brodziec piskliwy *Actitis hypoleucos*
brodziec pławny *Tringa stagnatilis*
brodziec śniady *Tringa erythropus* M
brzegówka *Riparia riparia*
cyraneczka *Anas crecca* M, L
cyranka *Anas querquedula* M, L
czajka *Vanellus vanellus* M, L
czapla biała *Egretta alba*
czapla siwa *Ardea cinerea*
czernica *Aythya fuligula* M
czyż *Carduelis spinus*
derkacz *Crex crex* L
dudek *Upupa epops* L
dymówka *Hirundo ustica*
dzierlatka *Galerida cristata* L
gawron *Corvus frugilegus*
gągoł *Bucephala clangula* Z, M, L
gąsiorek *Lanius collurio* L
gęgawa *Anser anser* M, L
gęsiówka egipska *Alopochen aegyptiaca* L
gęś białoczelna *Anser albifrons* Z, M
gęś zbożowa *Anser fabalis* Z, M
głowienka *Aythya ferina* M
grzywacz *Columba palumbus* L
hełmiatka *Netta rufina* M
jastrząb *Accipiter gentili* L
jerzyk *Apus apus*
kania ruda *Milvus milvus* M
kawka *Corvus monedula*
kokoszka *Gallinula chloropus* M
kormoran *Phalacrocorax carbo*
kos *Turdus merula*
krakwa *Anas strepera* M
kruk *Corvus corax*
krwawodziób *Tringa totanus* M, L
krzyżówka *Anas platyrhynchos* M, L
kszyk *Gallinago Gallinago* M, L
kukółka *Cuculus canorus* L
kulik wielki *Numenius arquata* M, L
kwokacz *Tringa nebularia* M
łąbądź czarnodzioby *Cygnus columbianus* Z, M
łąbądź krzykliwy *Cygnus cygnus* Z, M
łąbądź niemy *Cygnus olor* Z, M, L
łączak *Tringa glareola* M
łyśka *Fulica atra* L
mewa siwa *Larus canus* L

mewa srebrzysta *Larus argentatus* M
modraszka *Cyanistes caeruleus*
myszółów *Buteo buteo* M,L
nurogęś *Mergus merganser* M,L
ohar *Tadorna tadorna* M,L
ostrygojad *Haematopus ostralegus* M
perkozek *Tachybaptus ruficollis* M,L
perkoz dwuczuby *Podiceps cristatus* M,L
perkoz rdzawoszyi *Podiceps grisegena* M,L
pliszka siwa *Motacilla alba*
pliszka żółta *Motacilla flava*
płaskonos *Anas clypeata*
potrzos *Emberiza schoeniclus*
pustułka *Falco tinnunculus* M,L
rożeniec *Anas acuta* M
rycyk *Limosa limosa* M,L
rybitwa białoczelna *Sternula albifrons* M
rybitwa białoskrzydła *Chlidonias leucopterus* M
rybitwa białowąsa *Chlidonia hybridans* M,L
rybitwa czarna *Chlidonia niger* M,L
rybitwa rzeczna *Sterna hirundo* M
rybitwa wielkodzioba *Hydroprogne caspia* M
rybołów *Pandion haliaetus* M
samotnik *Tringa ochropus* M
sierpówka *Streptopelia decaocto*
sieweczka rzeczna *Charadrius dubius* L
sieweczka obrożna *Charadrius hiaticula* M
siniak *Columba oenas*
skowronek *Alauda arvensis* L
sroka *Pica pica* L
srokosz *Lanius excubitor* L
szablodziób *Recurvirostra avosetta* M
szczudłak zwyczajny *Himantopus himantopus* M
szpak *Sturnus vulgaris*
śmieszka *Chroicocephalus ridibundus* M
świergotek rdzawogardły *Anthus cervinus*
świstun *Anas penelope* M
wrona siwa *Corvus cornix*
zausznik *Podiceps nigricollis* M,L
zimorodek *Alcedo atthis* L
żuraw *Grus grus* M,L

Opisując faunę ptaków należy zaznaczyć, iż to siedlisko cechuje nie tylko ogromna różnorodność gatunkowa lecz skupia ono ogromne ich ilości, zwłaszcza podczas migracji oraz na zimowisku. Gdy poziom wody na to pozwala gromadzi się tu jednocześnie do kilkudziesięciu tysięcy ptaków (maksymalnie naliczono w 2012 roku ponad 40 tys. ptaków). Dotyczy to zwłaszcza blaszkodziobych, siewkowych i żurawi.

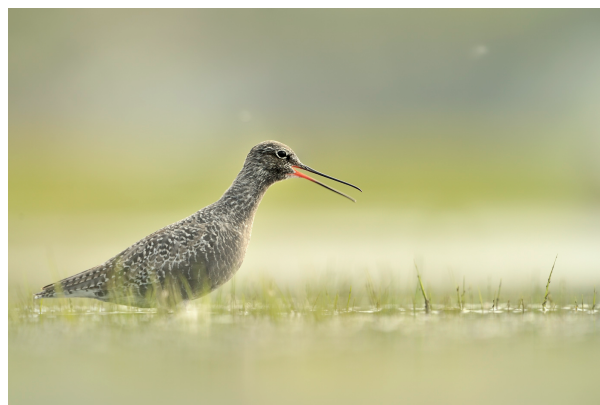
naliczono tu do 40 tysięcy gęsi zbożowych i białoczelnych, kilkaset łabędzi krzykliwych, setki batalionów i innych migrujących siewkowców oraz do 3300 osobników żurawi. Te fakty nadają rozlewisku status wybitnie cennego, analogicznego do najcenniejszych fragmentów pobliskiego Parku Narodowego „Ujście Warty” i doskonale z nim uzupełniającymi potrzeby tej grupy zwierząt (kiedy w Parku woda jest za wysoka lub jej brak ptaki znajdują odpowiednie warunki na łąkach zalewowych Odry tam gdzie nie wybudowano przy niej wału, a na całej jej długości jest to tylko odcinek 42 km pomiędzy Kostrzynem nad Odrą a Osinowem Dolnym, w tym omawiane tutaj rozlewisko).

gęsi (zbożowe i białoczelne) nocujące na rozlewisku Porzecze – Chlewice

rybitwy czarne na mokradłach Porzecza Porzecza

brodziec śniady na płytkich łąkach zalewowych w okolicy

zimujące ptaki blaszkodziobe w liczbie kilkunastu tysięcy osobników, widok od Porzecza w stronę Chlewic

Gatunki ichtiofauny, dla których rozlewisko Porzecze - Chlewice stanowi zasadniczą wartość jako niezastąpione miejsce rozrodu (Odra – miejsce ich życia, została pozbawiona przez człowieka podobnych siedlisk):

szczupak *Esox lucius*,

lin *Tinca tinca*,

karaś pospolity *Carassius carassius*

jaź *Leuciscus idus*

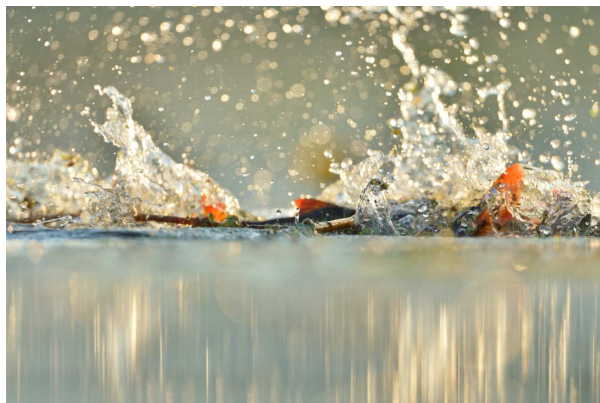
karp *Cyprinus carpio*

wzdręga *Scardinius erythrophthalmus*

okoń *Perca fluviatilis*

Rzekotka drzewna w okolicy Porzecza

tarło jazi na rozlewiskach Porzecza

Obszar rozlewiska wykorzystywany jest oczywiście przez licznie reprezentowane gatunki bezkręgowców czy niewymienione grupy kręgowców. Na ich występowanie, liczebność wpływają te same czynniki, zwłaszcza istnienie płytkich, szybko nagrzewających się wód omawianego rozlewiska.

ad.3. Czy planowane przedsięwzięcie wiąże się z koniecznością wycinki drzew i krzewów

3. Planowane przedsięwzięcie nie wiąże się z wycinką żadnego drzewa lub krzewu. Będzie ograniczony do usunięcia roślinności wyłącznie zielnej (i tylko w obrębie budowy zastawek, czyli kilku metrów kwadratowych). Zatrzymanie wody na okres kilku wiosennych tygodni pozwoli na zapobieganie obecnym i coraz dotkliwszym objawom suszy, co pozytywnie wpłynie na stan szaty roślinnej, w tym drzew oraz roślinność kośną lub spasaną.

ad. 4. Analiza wpływu przedsięwzięcia pod kątem zagrożeń dla przedmiotów ochrony określonych w Planach zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000

4. Należy pamiętać i podkreślić, iż jedynym celem przedmiotowego przedsięwzięcia jest zachowanie wartości przyrodniczej tego siedliska (wraz z całym, swym bogactwem fauny i flory, z czego najcenniejsza jest ornito-, następnie, ichtio-fauna). Omawiana inicjatywa ma swą genezę w sukcesywnym zaniku tej wartości, co bez podjęcia środków zaradczych grozi jej nieuchronną i trwałą utratą. Dlatego cel ochrony zarówno PLH jak i PLB Natura 2000 jest obecnie zagrożony a przedsięwzięcie to próba minimalizacji tego zagrożenia. Ocena wpływu omawianego działania została dokonana na etapie składania wniosku w 2016 roku przez RDOŚ w Szczecinie i Gorzowie (analogiczne działanie prowadzimy w gminie Górzycy). Oceniono go pozytywnie, a nawet późniejsze szczegółowe rozmowy przyniosły w rezultacie kolejne wsparcie ze strony RDOŚ w Szczecinie, o czym niżej.

Warunkująca istnienie tego podmokłego siedliska woda pochodzi tu z wiosennych roztopów (pokrywy śnieżnej zalegającej w obszarze zlewni Odry i Warty). Zmiany klimatyczne objawiające się m.in trendem coraz cieplejszych zim, ograniczają występowanie pokrywy śnieżnej (będącej magazynem wody) w zlewni Odry i Warty. Skutkuje to ograniczeniem ilości wód roztopowych a następnie wiosennych rozlewisk. Zjawisko to silnie degraduje to wybitnie różnorodne gatunkowo siedlisko (zjawisko jest już rozpoznane i określone jako silnie destruktywne, pobliski PN Ujście Warty przeprowadził ogromny w swej skali projekt „Bagna są dobre”, by wiosną zatrzymywać wodę urządzeniami i groblami na obszarze 2,800 ha) Projekt okresowego (wiosną) zatrzymania wody (na ułamku powierzchni niedawnej strefy zalewu), stanowiący przedmiot niniejszego postępowania w części może złagodzić te destruktywne zmiany i, co warto powtórzenia, właśnie to jest celem przedsięwzięcia. Cel ma zostać osiągnięty poprzez zatrzymanie wody dwiema standardowymi zastawkami na rowach melioracyjnych odprowadzających wodę z łąk na okres miesiąca – półtora (w okresie kwiecień – połowa maja). Woda zalewowa pojawia się tam w marcu, podczas topnienia śniegów, kłopot w tym, że obszar zalewu jest coraz mniejszy (ostatnie lata to 20 - 25% powierzchni w stosunku do średniego zalewu sprzed dekady) i coraz krótszy (często już w kwietniu, w czasie największej migracji ornitofauny zalewu już zupełnie brak). Pierwszego problemu nie można rozwiązać ale drugi tak, na stosunkowo niewielkim obszarze około trzydziestu hektarów można wodę zatrzymać pozwalając na żerowanie dziesiątkom tysięcy ptaków, od wieków wykorzystujących to miejsce jako żerowisko i miejsce odpoczynku na trasie migracji. Od kilku lat woda uchodzi tak szybko, że ptaki zarówno tutaj, jak i w całej dolinie Odry nie mają odpowiednich siedlisk by bezpiecznie kontynuować wędrówkę na lęgowiska. Dotyczy to setek tysięcy ptaków wodnych i błotnych. Drugą grupą zwierząt, silnie odczuwającą ową degradację, jest fauna ryb, która wykorzystuje zalane wiosną

łąki jako tarlisko (takich siedlisk brak na Odrze od 150 lat, kiedy człowiek zamienił ją w drogę wodną, wyprostował, zabudował faszynami itd.)

Cel przedsięwzięcia (geneza problemu, skutki przyrodnicze i propozycja środków zaradczych) były przedmiotem spotkań, w których udział brał m.in. zachodniopomorski RDOŚ. Efektem spotkań jest objęcie patronatem tego działania (konkretnie tego działania na tym obszarze) przez Marszałka Województwa Zachodniopomorskiego Jarosława Rzepę. Znające zagadnienie władze RDOŚ, też zostały sygnatariuszem tego dokumentu wspierającego (List Intencyjny z dnia 26.10.2018 roku).

łąka zalewowa w okolicy Porzecza, widok tak zalanej łąki przechodzi do przeszłości

ad. 5. Zasięg lustra wody na terenie objętym opracowaniem

5. Zasięg poziomu lustra wody nie może być rozleglejszy od określonego w dokumentacji gdyż został on określony nie tylko modelem, wg warstwic lecz także wg zdjęcia lotniczego, wykonanego dronem specjalnie na ten cel w momencie wystąpienia poziomu wody odpowiadającego całkowite opuszczenie zastawki. Obszar oddziaływania dotyczy około 30 ha, jest to ułamek powierzchni rozlewiska, tworzącego się rokrocznie jeszcze przed kilku laty. Potwierdzają to odczyty wodowskazowe z punktu pomiarowego w Gozdowicach. Proponowane rozwiązanie jest opcją minimum, poniżej której przedsięwzięcie traci sens (ilość korzystających gatunków spada geometrycznie w stosunku do obniżenia powierzchni zalewu, np. w ogóle nie zatrzymają się ogromne stada gęsi, kaczek czy żurawi jeśli obszar zalewu będzie mniejszy niż kilkadziesiąt hektarów).

Łąka zalewowa w okolicy Porzecha (widok od strony Chlewic) w trakcie wiosennego zalewu. Ostatnie lata są tak suche, zalew ten trwa kilkanaście dni. Wcześniej, zalew ten trwał kilka miesięcy a jego zasięg był wielokrotnie rozleglejszy powierzchniowo. Od tego cyklu zależna jest ogromna liczba organizmów, zwłaszcza przedstawicieli fauny ptaków i ryb. Brak tego siedliska nie da się zastąpić innym a problem ten potęguje fakt, iż zachodzi on jednocześnie na całym kontynencie.

Zalew na fotografii pokrywa się z tym, który można będzie zatrzymać na okres kilku tygodni urządzeniem melioracyjnym, zwanym zastawką. To ułamek niedawnych rozlewisk ciągnących się na przestrzeni wielu kilometrów, wzdłuż koryta Odry.

6. Przedmiotowy teren jest zalewowy, podmokły, poprzepłatany grząskimi obniżeniami terenu i rowami. Warunki te poza rolniczym wykorzystaniem, limitują inne przedsięwzięcia.

Stanowiące przedmiot niniejszego postępowania prace nie wpłyną na ewentualne prace „modernizacyjne na Odrze w ramach Projektu Ochrony Przeciwpowodziowej w Dorzeczu Odry i Wisły” z dwóch powodów. Pierwszy jest taki, iż przedsięwzięcie prac modernizacyjnych Odry dotyczy jej koryta i nabrzeża, oddalonego od strefy zalewu co najmniej kilkadziesiąt metrów, co wydaje się uniemożliwiać wystąpienie kolizji. Ponadto zalew ten, w czasie kiedy może być sztucznie piętrzony (kwiecień – połowa maja) to czas kiedy do niedawna i wciąż w mokrych latach samoczynnie zalew może się utrzymać więc mówimy tu o nie wprowadzeniu nowej sytuacji hydrologicznej tylko utrzymaniu bieżącej.

Drugi powód daje całkowitą gwarancję uniknięcia ewentualnej kolizji. Otóż zawsze będzie istniał łatwy do zastosowania „zawór bezpieczeństwa”, poprzez możliwość otwarcia zastawki w każdej chwili co doprowadzi do odpływu wody i utrzymania jej poziomu do rzędnej lustra odbiornika, czyli Odry. Wówczas obecność zastawek, będących przedmiotem niniejszego postępowania, nie będzie miała znaczenia. Otwarcie zastawki będzie zawsze możliwe w sytuacjach wyższej konieczności. Klucz umożliwiający manewrowanie zastawką będzie zdeponowany w Urzędzie Gminy (i podległych jej służbach) w żądanej ilości egzemplarzy.